מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
אגף בקרת חומרי הדברה ומזיקים

<u>חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית, התשע"ו–2016 – מידע לרשויות המקומיות</u>

בפברואר 2016 קיבלה הכנסת את **חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית, התשע"ו–2016**. החוק יחליף את ההסדרה הקיימת לעיסוק בהדברה, לפי תקנות רישוי עסקים (הדברת מזיקים), התשל"ה–1975. החוק ייכנס לתוקף ב-1 ביוני 2016 (כ"ד באייר התשע"ו), והוא כולל הוראות מעבר הדרגתיות.

החוק כולל שורה ארוכה של הסדרים וחובות בכל הנוגע לעיסוק בהדברה. מומלץ לקרוא את החוק עצמו ואת החומרים שמתפרסמים באתר המשרד, בדגש על מסמך המידע למדבירים בנושא החוק.

במסמך זה מפורטים שלושה נושאים, בעלי חשיבות לרשויות המקומיות.

1. <u>אחריות על מפעיל –</u>

החוק מטיל אחריות מסוימת, חובות ואיסורים על מי שמפעיל מדבירים.

מפעיל מוגדר בחוק בתור: "*מי שמפעיל, דרך קבע, אדם אחר בביצוע הדברה, בין שהמפעיל הוא מדביר ובין שאינו מדביר, ובכלל זה מי שהוא בעלים או מנהל של עסק המציע לציבור שירותי הדברה*" (ס' 2 לחוק).

לעניין זה, ככל שהרשות המקומית מעסיקה עובדים בביצוע הדברה, היא תיחשב למפעיל לפי החוק.

דוגמאות לחובות ואיסורים החלים על מפעיל:

- לא להפעיל אדם בביצוע הדברה, אלא אם כן יש בידי אותו אדם רישיון מדביר שניתן לו לפי חוק זה מסוג המתאים לביצוע אותה הדברה.
- חובת דיווח – "*ינודע למפעיל על עניין הקשור בהדברה שבוצעה על ידי מדביר הפועל מטעמו, העלול לגרום לפגיעה בציבור או בסביבה, ידווח לרשם (ראש האגף במשרד) ולמזמין ההדברה על אותו עניין לאלתר, ויבצע את הוראות הרשם ככל שניתנו.*" (ס' 18(ב) לחוק)

בנוסף, הרשם יכול לדרוש מידע או לתת הוראות מקצועיות מחייבות למפעיל (או, בתנאים מסוימים, לסוג מסוים של מפעילים או לכל המפעילים), והשר יוכל לקבוע בהמשך, בתקנות, חובות, הגבלות ותנאים נוספים שיחולו על מפעיל.

2. <u>אחריות על מזמין –</u>

החוק מטיל חובה על מזמין עבודת הדברה במקום שהוא בעליו, מחזיק בו או שהוא אחראי להזמנת פעולות הדברה באותו מקום מכוח תפקידו או לפי דין, להעסיק מדביר מורשה. חובה זו לא חלה בנוגע להדברה בדירות ובמשרדים קטנים, בהם רשאי להדביר מדביר בדירות.

ככל שבעלי תפקידים ברשות המקומית עומדים בתנאים האמורים ומזמינים פעולות הדברה – החובה הזו תחול עליהם.

נוסח הסעיף: "מי שהזמין הדברה במקום שהוא בעליו, מחזיק בו או שהוא אחראי להזמנת פעולות הדברה באותו מקום מכוח תפקידו או לפי דין, ידרוש ממבצע ההדברה להציג לפניו, טרם ביצוע ההדברה, את רישיונו, ולא יקבל שירות ממי שלא הציג לפניו רישיון כאמור; הוראות סעיף זה לא יחולו על הדברה במקום המנוי בסעיף 4(א)(1)" (מקומות בהם מדביר בדירות רשאי להדביר). (ס' 21 לחוק)

3. <u>עובדי הדברה</u> –

החוק החדש קובע חובת רישיון לכל עיסוק בהדברה תברואית. זאת אומרת שלאחר תקופת המעבר לא תתאפשר העסקת עובדי הדברה כלל.

החל מיום 1.6.16 אין להעסיק עובדי הדברה <u>חדשים</u>.

מי שכבר עבד כעובד הדברה ביום 1.6.16, יוכל להמשיך לעבוד כעובד הדברה למשך שלוש שנים נוספות בלבד מאותו היום, אך יחולו עליו ולגביו בתקופה זו ההוראות המהותיות של החוק החדש.

בנוגע לעובדי הדברה שהם עובדי רשויות מקומיות, נקבעה הוראות ייחודית בחוק –

הרשם רשאי יהיה לתת, למי שהועסק ערב יום התחילה ברשות מקומית כעובד הדברה במשך עשר שנים לפחות, היתר מיוחד לביצוע פעולות הדברה מסוימות במסגרת עבודתו ברשות המקומית; הרשם יכלול בהיתר המיוחד פעולות בעלות סיכון נמוך לציבור ולסביבה ופעולות הנעשות על ידי הרשות המקומית לשם מילוי תפקידיה על פי דין.

לשם קבלת ההיתר, על עובד ההדברה לעמוד בתנאים המפורטים בס' 58(ג) ו-(ד) לחוק.

לשם קבלת ההיתר, על עובד ההדברה להגיש בקשה, בתוך שנה מיום שהשר יפרסם צו בנושא, אשר תכלול מידע ומסמכים המעידים על עבודתו וניסיונו בביצוע הפעולות. הרשם יהיה רשאי לבחון את בקיאותו בביצוע עבודות כאמור טרם מתן ההיתר המיוחד;

ההיתר המיוחד יכול להישאר בתוקף כל עוד עובד ההדברה ממשיך לעבוד באותה הרשות המקומית.